

domsfrit kan drøfte hele det arbejdsmarkedspolitiske spektrum, og dér kan sådan et forslag som det her ganske udmærket indgå, sådan at vi ligesom får det hele ridset op, hvad kan vi lave af nye ordninger, og hvad kan vi eventuelt afskaffe af ordninger, der ikke fungerer så godt, osv.

Så jeg synes, forslaget er et godt element i debatten, men isoleret set har vi altså en vis betænkelighed ved helhertet at støtte det. Men elementerne i det kan altså udmærket indgå i en samlet arbejdsmarkedspolitisk drøftelse, som jeg synes Det Konservative Folkeparti kan tage initiativ til, når folketingsåret begynder, og hvor vi en dag bruger nogle timer på at drøfte alle mulige forhold inden for arbejdsmarkedsområdet for at se, om enderne kan nå sammen. For hvis den positive indstilling er til stede, når folk sidder sammen, opstår der jo i reglen nogle gode kemiske relationer mellem dem, og det vil jeg håbe også vil være tilfældet med hensyn til, at det her forslag kan indgå.

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg skal ganske kort sige tak til de ordførere, der har været positive over for dette element i arbejdsløshedsbekæmpelsen, hvor vi har ønsket at sætte fokus på en gruppe, som vi mener bør forfordeles positivt på arbejdsmarkedet.

Og med ministerens positive tilkendegivelse om, at hun vil tage forslaget med i sine drøftelser om den kommende seniorpolitik, er det altså blevet et naturligt element i de kommende trepartsdrøftelser, og så må vi sige, at det jo ikke er noget must for hverken Venstre eller Det Konservative Folkeparti, at forslaget kommer til en andenbehandling, for det, vi har ønsket, er at sætte fokus på et element og få en debat rejst på det her område, og med de bemærkninger er vi tilfredse med det, vi har nået i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis

ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Forhandling om redegørelse nr. R 22: Boligministerens redegørelse af 14. maj 1997 vedrørende Byudvalgets indsats.

(Redegørelsen anmeldt 14/5 97. Redegørelsen givet 14/5 97. Meddelelse om forhandling 14/5 97).

Forhandling

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg vil først sige tak til boligministeren for redegørelsen.

Historien er jo, at i erkendelse af, at der skulle gøres noget for at imødegå den negative udvikling, vi så rundt omkring i visse boligområder, blev der i 1993 nedsat et såkaldt Byudvalg af den nytiltrådte regering.

For vi var vidner til en negativ udvikling med tiltagende sociale problemer og med en både kulturel og social marginalisering – det var det, der karakteriserede disse byggerier – og selv om alle kunne se, at problemerne voksede, kom der ingen initiativer fra den foregående, borgerlige regering. Den lod problemerne ligge, og derfor voksede de. Men det var, som om de overhovedet ikke vedkom regeringen; den interesserede sig i hvert fald ikke synderlig for dem.

Derfor er det også velgørende at se, hvor hurtigt det nedsatte Byudvalg fremlagde en handlingsplan med adskillige initiativer til afhjælpning af problemerne og til imødegåelse af den negative udvikling, vi så i visse boligområder.

Og hvad kom der så ud af det?

Som det fremgår af redegørelsen, er der taget mange initiativer, idet handlingsplanen indeholdt 30 forskellige initiativer, og det er faktisk lykkedes at få forbedret forholdene mange steder, at få vendt den negative udvikling, at få afhjulpet problemerne. Og det har vist, at det kan nytte noget at sætte ind imod en negativ social udvikling.

Og beboerrådgivere, som er ét af elementerne i initiativerne, har haft deres virkning og har dermed bidraget til en mærkbar positiv udvikling de fleste steder, hvor de har virket.

Jeg kan også nævne den store omprioritering, der blev gennemført, og hvor der blev omprioriteret inden for en lånesum på 10 mia. kr., hvilket medførte, at man kunne nedsætte huslejen og skaffe økonomiske midler til at investere i trivselsfaciliteter i nærmiljøet, og det har også bidraget til at styrke den positive sociale udvikling.

Der er også mange initiativer på Undervisningsministeriets og Socialministeriets område, som har bidraget til at få vendt udviklingen mange steder og få afhjulpet problemerne.

Derfor mener jeg faktisk, at vi kan konkludere, at det er muligt at vende en negativ udvikling, hvis der sættes ind imod den og der er både vilje og midler til handling.

Jeg synes også, boligministeren skal roses for de initiativer, der er taget på det generelle plan, i den generelle politik.

Lad mig her nævne de forsøgsprojekter, der er iværksat, hvor man forsøger at løfte et helt bykvarter både socialt, kulturelt og boligmæssigt og selvfølgelig også trafikmæssigt for også ad den vej at bidrage til en anden udvikling end den, man hidtil har set i det pågældende område.

Jeg tror, at vi inden sommerferien vedtager en ny byfornyelseslov, hvor vi har en såkaldt helhedsorienteret byfornyelse som en nydannelse, og hvor vi går bredere ind, end vi har gjort hidtil, hvor vi har fokuseret på ejendommene. Under den lovgivning kan vi gå ind og se på helheden i byområderne, se på, hvordan kvarteret ser ud socialt, kulturelt, uddannelsesmæssigt, trafikmæssigt osv.

Jeg mener, det er et helt rigtigt initiativ, der er taget, og jeg håber, at vi får lovforslaget vedtaget, sådan at kommunerne også får det instrument at arbejde med, når de vil afhjælpe de problemer og imødegå de vanskeligheder, der er.

Vi har også her i foråret vedtaget et lovforslag om forsøg med andre udlejningsregler, og jeg tror også, det vil få virkning, når kommunerne og boligelskaberne nu begynder at anvende de muligheder.

Men opgaven er jo ikke løst med det. Det erkendes også i redegørelsen, at der fortsat er behov for en indsats. Derfor håber jeg, at regeringen vil fortsætte bestræbelserne på at styrke de belastede boligområder, og det kan ikke gøres med boligrådgivere alene.

Der er behov for, at regeringen holder dampen oppe, om jeg så må sige, at vi ikke går i stå, at vi følger de gode erfaringer, vi har gjort, op

og eventuelt også iværksætter nyt, sådan at der hele tiden er arbejde i gang for at vende tendensen til en negativ udvikling.

Jeg vil også godt gøre den bemærkning til redegørelsen, at der nu bliver iværksat en forskningsmæssig evaluering af Byudvalgets indsats, og at man også vil forsøge at få et dybere kendskab til, hvorfor det går galt i nogle boligområder. Hvorfor får vi sådanne skæve udviklinger, som vi har set?

Det synes jeg er fint, men vi kan efter Socialdemokratiets opfattelse ikke nøjes med det. Det er nødvendigt, at vi fortsat har initiativet på forskellige områder løbende og så selvfølgelig drager nytte af de erfaringer, man måtte få af de evalueringer, der foretages.

Jeg mener sådan set, der principielt er to veje, man kan gå. Man kan enten forsøge at ændre på bosætningsmønsteret for at få socialt stærkere, måske også økonomisk stærkere beboere ind i de pågældende områder. Det er også lykkedes i nogen udstrækning med de initiativer, der er taget, og det skal selvfølgelig fortsættes.

I det omfang, det ikke er tilstrækkeligt, er der den anden vej. Kan man ikke få stærke beboere til at flytte til området, kan man bidrage til at styrke de beboere, der allerede er der, ad social vej, tage kulturelle initiativer, uddannelsesmæssigt osv. Det er sådan set de to strategier, der kan anlægges, og som jeg mener at vi skal følge i det videre arbejde.

Det er som en naturlov, at der sker en social opsplitning i samfundet, hvis ikke man aktivt imødegår det. Vi ved det, vi ser det rundt omkring, at der enten af de nærmeste, man har omkring sig, eller af samfundet hele tiden skal sættes ind for at undgå en social opsplitning af samfundet. Og det, vi ser i de boligområder, der er tale om, er jo blot det samme problem i en udpræget grad. Jeg tror sådan set ikke, man kan afslutte den proces på noget tidspunkt, jeg tror, det skal være en fortsat proces, der skal til for at imødegå det, der ellers ville ske, hvis tingene overlades til sig selv.

Jeg har tiltro til, at regeringen vil fortsætte det, der er iværksat, og opfordrer den til at holde dampen oppe. Og jeg vil sådan set også ønske regeringen held og lykke med det fortsatte arbejde, sådan at vi kan imødegå den udvikling, vi ellers ville se, og afhjælpe de problemer, vi ser, så vi kan få den negative udvikling vendt til en positiv udvikling.

Jens Hald Madsen (V):

Allerførst vil jeg gerne takke boligministeren for redegørelsen, og jeg kan nu offentligt sige, at Venstre er meget glad for, at vi kan gå ind for den nye byfornyelseslov med de mange, mange ændringer, der er sket.

Når jeg starter sådan, er det også for at sige, at det allerværste, vi overhovedet kunne få øje på i den byfornyelseslov, var helhedsorienteret byfornyelse. Det var absolut det værste, og jeg kan jo sige, at jeg personlig har haft mange nat-tespekulationer over, om det resultat, vi fik, kunne opveje det, der hed helhedsorienteret byfornyelse; men det gjorde det.

Jeg synes, vi har fået et meget godt resultat inden for de andre områder, f.eks. privat byfornyelse. Problemet med helhedsorienteret byfornyelse er, som jeg har sagt tidligere, og som en klog embedsmand i boligministerens rækker også har sagt, at det intet har at gøre med reel byfornyelse. Og det har efter min mening heller ikke noget at gøre med boligpolitik.

Jeg synes, det er lidt synd for boligministeren, at alle de andre ministre skal have deres mindsten. De rager sig ind på alle mulige områder. Der er f.eks. faktisk ikke noget, som ikke kan siges at have noget at gøre med miljø – alt har på en eller anden måde noget at gøre med miljø – og så er det straks et andet ministerium, som skal tage sig af den sag. Jeg kan godt se, at hvis boligministeren vil have en mindsten, er det et problem, at han kun skal passe sit eget område.

Når man læser redegørelsen, handler den om arbejdsmarkedspolitik, socialpolitik, trafik, kultur osv. og har ikke noget at gøre med boligpolitik. Man har faktisk kigget på, om ordningen overholder de internationale aftaler, konventioner om racediskrimination, menneskerettigheder, som Danmark har ratificeret. Jeg synes, det er nydeligt, det er højtflvendende, det er virkelig noget, fru Jensen kan forstå.

Om byøkologi siger man: Regeringen ønsker derfor som led i den bypolitiske indsats i højere grad end tidligere at inddrage Agenda 21's principper vedrørende økologi, byområdernes miljøtilstand, ressourceanvendelse og beboerdeltagelse. Ud over udviklingen af redskaber til en helhedsorienteret offentlig planlægning af bæredygtig byudvikling, der tager afsæt i lokaliteterne, skal byernes fysiske udtryk, dvs. bebyggelserne, tilpasses lokale forhold og herunder det lokale naturgrundlag.

Undskyld, jeg var ved at miste vejret. Er det virkelig til så stor gavn for det lokale område?

Det første, man kunne starte med, var, at folk skulle kunne forstå, hvad det er, boligministeren egentlig vil. Jeg vil personlig gerne sætte mange stopklodser for den helhedsorienterede byfornyelse, og det er også ivrigt blevet forsøgt, men det har været utrolig svært i det hele taget at finde ud af, hvad det er, boligministeren egentlig vil.

Sandheden er, at det her er en mageløs form for centralisme. Alt det, der står om helhedsorienteret opfattelse, byudvalg, om social og kulturel politik, helhed osv., er jo og har altid været en kommunal opgave. Det er i den grad at nedværdige det kommunale selvstyre at sige: De kan ikke løse opgaverne. Nu skal vi inde på Christiansborg forklare, hvordan det skal foregå ude i f.eks. Roskilde, hvor jeg er byrådsmedlem.

Så kan boligministeren sige: Jeg har hørt lokalpolitikere og også Venstrefolk, som er begejstret for denne ordning. Det kan jeg da godt forstå, for enhver fornuftig Venstremand, som kan se, at der kan fås nogle flere penge til hans eget lokale område, synes da om alle projekter. Det er da ganske udmærket, og det argument holder ikke i længden.

Der blev nævnt, at den her negative udviklingspiral skal vi altså have stoppet, og regeringen siger så, at man gerne vil finansiere det initiativ. Der skal gøres noget i de lokale områder, så vi ikke får alle de her sociale problemer. Så er det, jeg spørger: Regeringen har via bruttoskatten fjernet 10 mia. kr. fra kommunernes kasser. Var det ikke en idé bare at give pengene direkte til kommunerne og så lade dem løse problemerne? Det kunne jo også være, at grunden til, at kommunerne ikke kan løse så mange af problemerne, er, at de har stadig færre penge at rutte med.

Når der bliver redegjort for det, siger man, at problemerne i den almene boligsektor er markante – og det er måske logisk nok – men man kunne vel også stille spørgsmålet: Kunne det være, at det skyldes, at den almennyttige form måske ikke er den mest hensigtsmæssige boligform? Hvorfor giver man dog ikke folk mulighed for, at de kunne eje deres egen lejlighed? Det er sådan et forfærdeligt udtryk for socialdemokrater, men hvis det er et spørgsmål om nedslidning, om, at man ikke tager hensyn til sine omgivelser, til sin lejlighed, kunne det være, at hvis man i stedet ejede den, havde man måske en helt anden tankegang og opfattelse af sine omgivelser, så man ville passe bedre på. Kunne ministeren ikke i stedet for gå ind på reel bolig-

politik og kigge på boligformen? Er det den rigtige boligform?

Man siger også, at på grund af disse sociale problemer, er der stor nedslidning af boligporteføljen. Men det kunne jo også godt være, at det er, fordi vi har en så frygtelig lejelovgivning, som vi har, at ejerne mange gange ikke har råd til vedligeholdelse. Her snakker jeg ikke om det almennyttige, her snakker jeg om det private. Det kunne jo være, at det har noget at gøre med økonomien i det og ikke med dem, som bor der. På mange måder synes jeg, det er meget uigennem tænkt og meget ukonkret.

Venstre er jo gået med til at bevilge nogle rammer for den helhedsorienterede byfornyelse, men jeg er glad for, at vi har styr på, hvor mange penge det er. Nu er det op til kommunerne selv at afgøre, om de vil deltage i disse projekter, og så må vi evaluere, om det virkelig har fungeret efter hensigten, eller det bare er et spørgsmål om, at boligministeren gerne vil have en mindsten ved at løse nogle opgaver, som kommunerne tidligere har løst på fortræffelig vis.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg troede en overgang, at hr. Jens Hald Madsen havde taget fejl af dagsordenen. Jeg troede på et tidspunkt, at det var byfornyelsesloven, der var på dagsordenen, men det var det måske ikke alligevel.

Jeg forstår det sådan, at redegørelsen er kommet fra regeringens formand for Byudvalget, og at det er på det grundlag, vi diskuterer i dag, men jeg hørte egentlig ikke en eneste lyd fra Venstre om, hvordan Venstre forholder sig til de problemer, man vitterlig kan se rundt omkring. Ikke en lyd! Har Venstre overhovedet ingen mening om det ud over den ene, at man jo kan give kommunerne nogle flere penge, og at man kan sørge for, at alle kan eje deres egen bolig? Der er for øvrigt ikke nogen, der har vedtaget her i Folketinget, at man ikke kan eje sin egen bolig.

Det er skrap kost, at man skal høre på det, efter at Venstre her for to dage siden foreslog at give 7 mia. kr. i lettelser til dem, der i dag bor i egne boliger, hvilket ville føre til, at alle de, der ikke har egen bolig, kommer til at betale 10, 20 og 25 pct. mere for en bolig, hvis de skulle købe en.

Problemet er jo ikke, at de pågældende mennesker ikke har lyst til at eje deres bolig, det er jo

ikke en principbeslutning, de har truffet, da de valgte at bo i lejebolig. Jeg ved ikke, hvad Venstre har at byde de mennesker, der er på dagpenge eller på kontanthjælp, hvis de skal købe en ejerbolig, og jeg synes, det var virkelig tyndt, at Venstre ikke har et eneste bud eller ikke en eneste melding til de forslag, der er gennemført, eller til de forslag om nye initiativer, man kunne iværksætte.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg var ligeledes stærkt forundret over talen, og jeg overvejede på samme måde, om det var en forkert tale, der var kommet op af inderlommen; i så fald kunne det selvfølgelig have været værre i disse konfirmationstider.

Jeg forstår godt, at det må have været skrap kost at høre på for et af partierne bag forliget om byfornyelsen.

Man må sige, at det var ganske langt fra de synspunkter, hr. Baadsgaard gav udtryk for.

Der er kun en enkelt ting, jeg vil anholde i det, hr. Jens Hald Madsen sagde. Han talte om en så frygtelig lejelovgivning, hvor udlejerne ikke kan få forrentet deres kapital. Jeg antager, at hr. Jens Hald Madsen har læst Lejelovskommissionens rapport. Den er faktisk af den modsatte opfattelse. Den konkluderer i sammenfatningsafsnittet, at de private udlejere får forrentet deres kapital godt og vel som obligationsindehavere. Det vil sige, at Lejelovskommissionen kommer til den stik modsatte konklusion af hr. Jens Hald Madsen, nemlig at de får deres penge godt forrentet.

Må jeg godt bede om at få at vide, hvorfor hr. Jens Hald Madsen har sin dokumentation for påstanden. Den er simpelt hen forkert ifølge det nyeste analysemateriale, vi har.

Så vil jeg godt sige, at virkningen af, at man tømte de private ejerboliger for den opgave, de løser i dag, vil være, at det hele blev anbragt i de sociale boligselskaber. Er det det, man vil?

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg mente at kunne høre en vis nedladende tone i Venstres ordførers tale om Agenda 21's principper, som det er blevet besluttet skal gennemføres i alle kommuner fremover som opfølgning af Riokonferencen fra 1992.

Jeg vil blot lige sikre mig, at det ikke var så nedladende, som jeg hørte det.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg synes altid, det er dejligt, når man kan starte en politisk debat, og jeg vil da gerne gentage, hvad jeg sagde, nemlig at Venstre er glad for, at vi har indgået det her forlig. Det har der ikke været nogen tvivl om, og der var heller ikke nogen tvivl om det, da vi havde førstebehandlingen, og det blev sagt meget tydeligt, hvad vi mente om helhedsorienteret byfornyelse.

Grunden til, at jeg kom ind på det, var, at selve udgangspunktet, sådan som jeg opfatter det – det kan være, jeg har misforstået det, så må jeg blive rettet – tanken om kvarteropløft og byudvalgsplanerne hænger nøje sammen med helhedsorienteret byfornyelse, for det er dér, finansierungsgrundlaget er.

Jeg mener ikke, det, jeg er kommet med, er skrap kost. Hvis man skal komme med nogle bud, er budet meget enkelt, og det er, og det har jeg sagt flere gange, at det her hører til hos kommunerne og hos amterne. Det skal løses decentralt. De, der er i det lokale område, har bedst forstand på det, og det har hele tiden været min pointe.

Men hensyn til Agenda 21 vil jeg absolut ikke sige noget nedladende. Det, jeg forsøgte at udtrykke, var min fortvivlelse over, hvor meget man er i stand til at koge sammen som boligminister. Jeg mener, at alle de emner, der er taget med, er udtryk for, at det overhovedet ikke hører hjemme på boligområdet. Når jeg kigger på sociale problemer og miljøproblemer, tager jeg ikke udgangspunkt i boligpolitik, og det gør mange andre heller ikke. Dét er min pointe.

John Vinther (KF):

Hr. Hans Peter Baadsgaard brugte en del af sin ordførertale til at beskyldte tidligere borgerlige regeringer for, at tingene så ud, som de nu engang gør i dag. Det var også forventeligt. Jeg var næsten blevet skuffet, hvis hr. Hans Peter Baadsgaard ikke havde brugt en del af sin tale på den polemik. Jeg synes ikke, det er så konstruktivt, hvis vi skal bruge tiden på at rette skytset mod hinanden for, hvorfor det ser ud, som det gør, men blot konstatere, at tingene nu engang ser ud, som de gør.

Jeg tror, at vi kan blive enige om, at når der i dag er et behov for at lave byudvalgsarbejde og for at rette op på tingenes tilstand, skyldes det vel ikke mindst, at man op gennem 1960'erne og 1970'erne havde en forfejlet strategi for, hvordan man byggede almennyttige boliger. Jeg tror,

at selv hr. Hans Peter Baadsgaard i dag vil medgive, når man tager en tur gennem Københavns Vestegn og ser på Brøndby Strand-planen, ser på Ishøjplanen, andre bebyggelser, at sådan kunne vi ikke drømme om at bygge i dag, for det siger næsten sig selv, at det skal resultere i ghettodannelser og problemer. Jeg tror også, erfaringen har vist, at når man i den almennyttige sektor i dag bygger små enheder, får man ikke problemerne. Dem har man i de byggerier fra 1960'erne og 1970'erne, hvor man byggede meget store enheder.

Udgangspunktet må vel også være, at det helst ikke skal kunne komme bag på nogen, at man i den almennyttige sektor har en række sociale problemer. Det er nu engang den almennyttige sektors hele eksistensberettigelse, at sektoren er der for at varetage sociale problemer, boligsociale behov. Men jeg er enig i, at der er et behov for at dæmme op for de tiltagende ghettodannelser, der er et behov for at forbedre situationen og for at rette op på udviklingen i en række meget belastede boligområder.

Jeg er også enig i, at løsningen må ske i et samspil mellem forskellige ministerier; boliglovgivningen kan ikke rette op på alle de problemer, der er i de belastede områder. Det samspil skal være der, men det er ikke nødvendigvis det samme, som at jeg er enig i den helhedsorienterede løsning, som åbenbart er blevet modeordet i regeringspartierne. Man skal have samspil, men det må nu engang også være sådan, at de lovgivningsmæssige rammer udarbejdes ministerium for ministerium, og at de lovgivningsmæssige rammer skal være i orden, for at man overhovedet kan løse problemet. Efter min opfattelse er det på det område, regeringen svigter.

Regeringen er på nogle områder forfaldet til at beskrive problemet og til at komme med lap-løsninger. Lad mig nævne et eksempel. I redegørelsen bruger boligministeren en del tid på at beskrive, hvor godt det er, at man via konverteringer har været i stand til at nedbringe huslejeniveauet i den almennyttige sektor. Det er jeg fuldstændig enig i er et mål i sig selv, men når nu regeringen er enig i, at det er et mål i sig selv at få nedbragt huslejeniveauet, hvorfor tager man så ikke fat om nældens rod? Hvorfor ser man ikke på muligheden for at motivere den almennyttige sektor til at bygge billigere, til at administrere billigere, til at holde udgifterne nede, til at afholde sig fra sideordnet virksomhed, når man – hvis det går galt – kun kan hente pengene ét sted, nemlig via huslejen.

Det er sagt i morskab, men der er et gran af sandhed i det, at når den almennyttige boligsektor bygger efter rammebeløbet, og det er nu engang den bedste mekanisme, vi har i dag, gælder det om at ramme beløbet og ikke om at holde sig under beløbet. Jeg kunne godt tænke mig, hvis regeringen havde noget konkret at smide på bordet om, hvordan man fik den almennyttige sektor til at bygge og administrere billigere.

Så er der en række delelementer i redegørelsen, som jeg kortfattet vil komme ind på. Der er først afsnittet om sociale aktiviteter og beboerrådgivere. Jeg er da helt med på, at det er vigtigt, at man har den slags aktiviteter, men det er jo langtfra nok, og jeg bemærkede, og det udtalte hr. Hans Peter Baadsgaard også, at det jo langtfra er nok og hjælper ikke, at man ansætter beboerrådgivere, planter nogle nye træer og ansætter socialrådgivere, der skal føre de forskellige beboergrupper sammen, hvis man ikke også giver kommunerne en lovmæssig adgang til – for at sige det lige ud – at sortere klientellet, således at man også på sigt kan opnå en rimelig beboersammensætning.

Vi har nu vedtaget en lov også med konservative stemmer, der åbner op for, at man forsøgsvis kan – om jeg så må sige – tilsidesætte de almindelige anvisningsregler. Jeg sagde også dengang, at vi selvfølgelig kunne stemme for loven, fordi det var et godt skridt i den rigtige retning, men at det jo langtfra var nok.

Hvis man ser på de kommuner, hvor man eksempelvis har meget store grupperinger af indvandrere, så hjælper det jo ikke noget blot at suspendere anvisningsreglerne. Så må man altså også give kommunen adgang til meget håndfast at gå ind og sprede indvandrerne, således at man får en rimelig beboersammensætning.

Den helhedsorienterede byfornyelse har vi jo indgået et forlig med regeringen om. Boligministeren ved godt, at den helhedsorienterede boligfornyelse ikke er groet i den konservative have, og at det ikke er det, vi er mest begejstret for. Der har vi også med tilfredshed noteret os, at det er lykkedes os at få nogle mekanismer ind, der i hvert fald lægger en bremse på, hvordan den helhedsorienterede byfornyelse kan udvikle sig. Ikke fordi vi ikke godt kan se det charmerende i den helhedsorienterede byfornyelse, men fordi der er to grunde til at sørge for, at den helhedsorienterede byfornyelse ikke udvikler sig i en uheldig retning.

Den ene, som hr. Jens Hald Madsen har været inde på, er, at opgaver, der varetages og skal varetages af kommunerne, ikke nødvendigvis skal løses over byfornyelseskontoen.

Den anden er, at jo flere penge, jo bruger på helhedsorienteret byfornyelse, jo færre midler er der tilbage til det, der er kerneområdet for byfornyelsen, og vi er altså stadig i en situation, hvor vi i den private sektor har noget, der ligner en 225.000 lejemål med installationsmangler. Det er og bliver i mange år fremover kerneområdet for byfornyelsen, og det siger sig selv, at hvis vi skal til at kigge på helhedsorienteret byfornyelse, hvor det drejer sig om trafikale forhold, torvepladser og alt mulig andet, bliver der ikke de nødvendige midler tilbage til kerneområdet.

Det er grunden til vores bekymring for den helhedsorienterede byfornyelse. Det betyder ingenlunde, at vi undsiger den aftale, vi netop har indgået med regeringen, men som sagt er vi tilfredse med, at vi dog har fået indsat en bremse.

Der står også en del i redegørelsen om den kriminalpræventive indsats. Her er sagen igen den samme, at regeringen har påpeget problemet og er kommet med nogle helt overordnede, meget sporadiske lappeløsninger. Måske burde man i Justitsministeriets regi tage fat på kernen i problemet: strafferammerne, hvordan man undgår, at folk falder tilbage i det kriminelle miljø osv. Det har man også gjort i Justitsministeriet, men slet ikke i den udstrækning, vi efter konservativ opfattelse finder der er behov for.

Lad mig afslutningsvis sige, at – og det skal man ikke opfatte så negativt, som det umiddelbart lyder – redegørelsen er unødvendig, og jeg synes også, at indholdet, 11 sider, hvor man beskriver meget af, hvad der er sket, og hvilke mål man har, jo ikke er en redegørelse, der sådan rigtig batter. Der er ikke meget kød på, og det bekræfter sådan set, at denne redegørelse kunne man snildt have oversendt til Folketinget. Der var vel ingen grund til, at vi i den næstsidste uge af vores samling skulle bruge tid på også at diskutere indholdet eller rettere mangelen på indhold.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Der var dog det positive i hr. John Vinthers ordførertale i forhold til Venstres, at Det Konservative Folkeparti da forholder sig til nogle af problemerne og da også kommer med et bud på at

løse dem, mens Venstre har den holdning, at det er kommunernes problemer.

Det er jo ikke kommunerne, der har besluttet, hvor de almennyttige boligselskaber skulle bygge op gennem 1960'erne, skulle jeg hilse og sige. Men for Venstre er det her altså regeringen og Folketinget uvedkommende. Det må kommunerne løse, det må kommunerne betale, er Venstres bud; det er klar tale.

De Konservative forholder sig dog lidt til det og beklager sig over, at det er for dyrt at administrere de almennyttige boliger. Det skulle så være årsagen til, at vi får disse sociale koncentrationer. Det kan jeg nu ikke se hænger sammen, og for øvrigt er det ikke dyrere at administrere disse boliger, end det er at administrere så mange andre boliger.

Hr. John Vinther mener så, at det er, fordi det er for dyrt at bygge. Men der er jo herindefra fastsat et maksimum for, hvad det må koste at bygge, og problemet er, at de tilbud, man får, ligger 10, 20, 30, 40 pct. over det, det må koste.

Det tredje bud, De Konservative havde på at løse nogle problemer, var: De skal straffes lidt hårdere.

Og ellers skulle vi herindefra bestemme, hvor de forskellige mennesker i vort samfund skal bo. Det ville bryde med internationale regler, men det er så en melding fra De Konservative.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, boligministeren skal have tak for, at vi får lejlighed til at diskutere det, der, synes jeg, er de alvorligste udviklingstræk overhovedet i udviklingen i disse år, nemlig den boligbærende konsekvens af samfundets polarisering. Det er, så vidt jeg overhovedet kan se, det største problem, vores samfund står over for.

Udgangspunktet for diskussionen er, at regeringen i september 1993 med nedsættelse af Byudvalget erkender de stigende problemer, der er i dele af vores boligområder, kendetegnet ved stor nedslidning, mange flytninger, høj arbejdsløshed, høj husleje, mange udstødte og enlige.

Derfor er det selvfølgelig rimeligt at diskutere, hvordan den situation opstod, for den er jo ny. Det er historisk nyt i vores type samfund, at vi har så stor en udskilning, som tilfældet er, og det sted, hvor vi tydeligst kan aflæse det, er på det boligbærende område. Derfor er det selvfølgelig også relevant at diskutere både nuværende og tidligere regeringers ansvar for, at den situation er opstået.

Vi deler i SF regeringens opfattelse af, at det har haft en positiv effekt at sætte de initiativer i gang, der er sat i gang. Midlerne har bl.a. været omprioritering, boberådgivning og sociale aktiviteter i boligområderne osv., og resultaterne viser sig i dag i form af færre ledige lejligheder. Nogle af de steder, hvor det er lykkedes rigtig godt, kan vi også se et fald i det, man kan karakterisere som massive sociale problemer.

De kommunale udligningsordninger er også omtalt, og det er rigtigt, at vi for et par år siden lavede en ændring, der sikrede, at de kommuner, der havde en stor sammenhobning af mange boligsociale problemer og meget udgiftskrævende befolkningsgrupper, i højere grad blev tilgodeset med udligningsordningerne. I SF deler vi også den opfattelse, at ordningen hjalp, men desværre synes jeg, situationen stadig er mere alvorlig, end regeringen giver udtryk for. Jeg synes, vi skal gøre brug af nogle mere generelle virkemidler, hvis vi skal forstå de udviklingstrends, der har været gennem det sidste tiår.

Den ene udviklingstrend er beskrevet i en rapport fra Økonomiministeriet fra september sidste år. I en overskrift i Jyllands-Posten fra den 20. august sidste år hedder det, at ejerne har vundet og lejerne tabt i de sidste 10 års økonomiske udvikling. Der er en kurve på forsiden af Jyllands-Posten, hvor man kan aflæse, hvor kolossalt voldsomt boligejerne er blevet præmieret over et tiår, og hvor meget lejerne har tabt. Jeg siger det her, fordi det har stor betydning for, hvem der flytter ind og hvem der flytter ud af lejeboligerne.

Hvis man fortsætter med en generel økonomisk politik, der præmierer ejerne og straffer lejerne, er det kun lapperier at lave boligsocialt arbejde, og derfor mangler jeg en vinkel i boligministerens redegørelse, der tager fat på det store spil, der for alvor er med til at afgøre, hvor folk flytter hen, nemlig hvordan det er gået til, at vi har fået et samfund, hvor man i den grad præmierer ejerne i modsætning til lejerne. Jeg vil godt spørge: Vil regeringen være villig til at kigge på det forhold? Jeg tror nemlig, det er her, vi for alvor kan ændre noget, for det, der har karakteriseret udviklingen, er jo, at de indkomststærke grupper er flyttet ud, og at de indkomstsvage grupper er blevet tilbage som lejere. Det er den ene store udviklingstrend.

Den anden store udviklingstrend, som jeg heller ikke synes redegørelsen tager fat på i tilstrækkeligt omfang, er det, man kunne kalde

polariseringen i det danske samfund, og som er beskrevet tydeligere af Lejelovskommissionen: Gennem de sidste 10 år er der sket en voldsom flytning, hvor hovedparten af familierne med arbejdsindkomst er flyttet væk fra at være lejere og har fået deres egen bolig, og det har noget at gøre med de generelle økonomiske fordele og ulemper, jeg omtalte under det sidste punkt.

Vi har fået en polarisering, der er kendetegnet ved, at forskellen på menneskene i vort samfund bliver voldsomt stor i disse år. Vi får et A-hold, og vi får et meget stort mindretal, der i stigende grad marginaliseres, er koblet helt af og bor tilbage i de områder, vi taler om her. Det rammer børnene, og vi ser en ophobning af dårlige livsbetingelser.

Til det vil jeg godt sige, at jeg tror, der er brug for en langt mere beslutsom politik fra regeringens side; en politik, der langt mere grundlæggende gør op med de udstødnings- og marginaliseringstendenser, der er i vort samfund. Det har at gøre med den generelle boligpolitik, men det har også at gøre med ambitionen for byudvalgsarbejdet. Jeg har lidt svært ved helt præcis at læse ud af redegørelsen, hvor stort ambitionsniveauet er, men som jeg forstår det, er hovedlinjen, at det er regeringens opfattelse, at kommunerne i den kommende tid i stigende grad skal overtage dele af de opgaver, Byudvalget havde, og i hvert fald overtage større dele af finansieringen.

Jeg tror ikke, at spørgsmålet, om det er den ene eller den anden kasse, der skal betale, kan udløse en stor krig; men jeg vil godt spørge: Hvilken sikkerhed er der overhovedet for det? Vi ved, det er aktuelt stof i disse dage, hvor der forhandles kommunal økonomi. Er det sådan, at vi får en garanti for, at kommunerne overtager de ting, staten trækker sig ud af? For os at se er det nemlig afgørende i forbindelse med de ting, jeg har sagt om polarisering, at indsatsen ikke skrues ned. Når vi endelig har fundet et virksomt middel til at bekæmpe udstødelsen i nogle områder, synes jeg, det er lidt tosset, hvis man kvitterer ved at skrue ned for det virksomme middel, når det faktisk begynder at fungere.

Jeg forstår redegørelsen sådan, at staten i stigende grad vil trække sig baglæns ud af arbejdet. Hvis det betyder, at det står kommunerne frit for, om de vil overtage opgaverne eller ej, tror jeg, vi vil opleve et voldsomt fald i indsatsen på området, og det vil vi i SF ikke være med til. Derfor bliver det afgørende for os, når vi skal tage stilling til fremtiden – det bliver vel i

finanslovforhandlingerne – at det sikres, at der mindst er det samme ambitionsniveau, og at vi får sikkerhed for, at kommunen tager over de steder, hvor staten trækker sig ud.

Jeg vil også berøre et tredje element, som hr. Jens Hald Madsen også var inde på i sin ordførertale, nemlig forslaget om – sådan forstod jeg det – at man skal sikre, at den private lejelogivning bliver dereguleret, hvilket vil betyde, at de sociale boligområder skal opfange alle sociale problemer i samfundet. Det vil nemlig betyde huslejestigninger i et sådant omfang, at mennesker, der har sociale problemer – og det er også Lejelovskommissionens konklusion – ikke længere vil kunne bo i de områder. Så vil vi virkelig få en ghettoisering, der betyder, at samtlige mennesker med sociale problemer bor i nogle bestemte områder, så her synes jeg også, vi har brug for, at regeringen lidt tydeligere giver udtryk for, om det virkelig er det, den vil, og om den er enig i, at det bliver resultatet af en dereguleret lejelogivning.

Det fjerde punkt, jeg vil nævne, er en bedre spredning. Der er to måder at sprede på. Hr. John Vinther vil gøre det lidt på Bismarcksk vis og kommandere folk rundt i strid med stort set alle internationale konventioner – som De Konservative i øvrigt også har været med til at underskrive, men lad det nu ligge. Man kan også forestille sig en anden form for spredning, som jeg gerne vil høre regeringens kommentar til. Det ligger sådan, at de områder, der har allerflest ressourcer her i samfundet, de aller mest velhavende, hvor der bor allerflest stærke personer – Gentofte, Hellerup osv. – stort set intet udlejningsbyggeri har. Var det ikke nærliggende at overveje den løsning, at disse områder burde være med til at bære et ansvar, at disse områder, hvor de økonomisk, uddannelsesmæssigt og bolig-mæssigt stærke mennesker bor, skulle være med til at bære nogle af problemerne? Og vil regeringen være med til, at de områder, som ikke vil det, skal tvinges til at være med i et passende omfang, så de mest velhavende områder i Danmark ikke får lov til at afstå fra at løse nogle af de sociale opgaver, samfundet står over for? Efter min opfattelse er det nemlig helt centralt i diskussionen om spredning, at man tvinger de velhavende områder til også at være med.

Jeg skal runde af med at sige, at jeg håber, jeg med mit indlæg har givet udtryk for, at vi ikke er tilfredse med lapperier alene. Det betyder ikke, at vi underkender den værdi, der ligger i

Byudvalgets arbejde; det betyder, at skal vi for alvor vende polariseringen, er det de store, generelle økonomiske midler, vi skal have fat på. Vi er med på målsætningen om reducerede belastningsgrader, kvartersløft, sociale aktiviteter, helhedsorienteret byfornyelse osv., men vi er ikke med på at sortere lejere ud, for alle ved jo udmærket, hvad det betyder. Det er ikke kun, som hr. John Vinther sagde, en diskussion om de fremmede; det er også en diskussion om de danskere, det ikke er så rart at have som naboer: dem, der kommer fra Sundholm, dem, der kommer fra forsorghjemmene, osv. Det er også dem, der bliver sorteret fra, hvis man giver sig til at sortere, og det er derfor, vi er modstandere af det.

Så lige til slut en enkelt bemærkning til hr. John Vinther, der sagde, at kriminalprævention havde noget at gøre med strafferammer: Jeg vil godt belære hr. John Vinther om, at det eneste sted, hvor kriminaliteten i Danmark for alvor er raslet ned, er i Kolding. Det er ikke, fordi jeg er valgt dér, det er fordi, man i Kolding har lavet nogle sociale projekter for nogle af de mest udstødte grupper. Politiets gæt er, at det er derfor, kriminaliteten er raslet ned med 40 pct., og jeg vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at i Kolding har man de samme strafferammer som i det øvrige land.

Dorit Myltoft (RV):

På vegne af Det Radikale Venstre vil jeg gerne takke boligministeren for redegørelsen.

Da Byudvalget blev nedsat i 1993, var det med en handlingsplan på 30 punkter, der samlet skulle forbedre forholdene i de byområder, der kunne karakteriseres ved en eller anden grad af belastning. Der var tale om en tværministeriel handlingsplan, og hovedsigtet var naturligvis at forbedre rammerne for levevilkårene for alle mennesker. I Det Radikale Venstre var vi meget optaget af, at der i denne handlingsplan for første gang var formuleret en samlet integrationspolitik, og netop derfor er vi optaget af at se, hvordan det er lykkedes at udnytte de muligheder, Byudvalget stillede op.

Et af de varme spørgsmål gennem årene har været, hvordan man kunne bryde det mønster, som skabte boligområder med mennesker, der var isoleret socialt, kulturelt og erhvervsmæssigt. For Det Radikale Venstre er det meget vigtigt at holde fast i, at man på ingen måde må krænke folks ret til selv at bestemme, hvor de vil bo, og derfor er det hele tiden vigtigt at påse, at

alle forslag til ordninger, der skal bryde mønstret, naturligvis skal overholde de internationale aftaler og konventioner om racediskrimination og menneskerettigheder, som Danmark har ratificeret, og de nationale regler om forbud mod forskelsbehandling på grund af race.

I Det Radikale Venstre konstaterer vi med tilfredshed, at Byudvalgets initiativer med held har givet en kickstart til de byområder, hvor der endnu kun var tendenser til negative udviklingsspiraler. Erfaringerne herfra kan kommunalbestyrelserne bruge konstruktivt, og i den forbindelse er det rart at kunne sige her i dag, at i det arbejde kan kommunerne bruge den nye lov om byfornyelse, der netop er indgået aftale om. Det Radikale Venstre kan derfor støtte, at Byudvalgets initiativer fremover først og fremmest rettes mod de mere belastede byområder, og det bliver spændende at følge projekterne for kvartersløft, der netop er indgået kontrakter om.

I det kriminalpræventive arbejde er der med voldspakken skabt meget gode muligheder for at forebygge, at børn og unge kommer ud i kriminalitet og kommer i situationer, hvor de synes, at vold er et brugbart kommunikationsmiddel mennesker imellem. For at det skal lykkes, kan der f.eks. sættes på det opsøgende arbejde, brug af gadeplansarbejdere og arbejdet i fritids- og ungdomsklubberne og i skolerne. I den forbindelse kan det nævnes, at kulturministeren overvejer, hvordan der kan oprettes en pulje som støtte til de lokale idrætsforeninger, som vil gå ind i dette forebyggende arbejde i endnu højere grad, end de allerede gør. Det er meget opløftende at vide, at de frivillige foreninger altid har spillet en god rolle i arbejdet med børn og unge, og kulturministerens eventuelle pulje kan forstærke deres arbejde.

I Socialministeriets netop udgivne midtvejsstatus over boligsoziale projekter under Byudvalget er der en glimrende oversigt over, hvor mange samarbejdspartnere der har været med, heriblandt de frivillige organisationer og foreninger. Fra Odense ved jeg, at en af folkeskolerne i et bestemt byområde aktivt er gået ind for at gøre skolen så god, at den tiltrækker mange børnefamilier. Det er opløftende at se, at man anvender den form for gulerod, og den tankegang, der ligger bag, støtter vi meget.

I redegørelsen siges det, at man vil se på barrierer af administrativ og lovgivningsmæssig karakter, og i den forbindelse bør vi huske på H.C. Andersens eventyr »Klods-Hans«. Klods-Hans' brødre kunne udenad det latinske leksi-

kon og byens avis gennem 3 år, alle laugsartiklerne, og hvad enhver oldermand måtte vide – men det hjalp dem ikke, de var og blev hanekyllinger, der skulle steges. Hvorimod Klods-Hans netop med sin manglende autoritetsunderkastelse og troen på sit eget værd kunne finde de kreative og grænseoverskridende løsningsmuligheder og kunne se, at oldermanden var den værste, for han kunne ikke forstå. Det er de barrierer, vi skal finde frem til og overskride.

I den samme ånd er det meget vigtigt at få beboerdemokratiet til at virke og få beboerne inddraget i opgaveløsningerne. Nogle af de sager, som kunne være løftestang for det nære demokrati, er indførelsen af byøkologi og grøn beskæftigelse, dvs. gennemførelse af lokalt Agenda 21-arbejde som en opfølgning af Rio-konferencen i 1992 med principperne om økologi, byområdets miljøtilstand og ressourceanvendelse.

Den danske demokratiopfattelse bygger på både skrevne og uskrevne regler; især de uskrevne regler kan besværliggøre enhver integrationsbestræbelse, og i det aspekt har beboerdemokratiet en betydelig opgave at løse. Jeg plejer tit at sige, at da det danske demokrati endnu var ungt, gav menighedsrådene en god indføring i de demokratiske spilleregler, og samme funktion kan beboerdemokrati have. Beboerdemokrati og økologisk-økonomisk udvikling af byområderne vil også fremover være et godt fundament for, at Byudvalgets initiativer kan give gode resultater.

Niels Højland (FP):

Da vores boligpolitiske ordfører, fru Kirsten Jacobsen, desværre ikke kan være til stede, skal jeg fremføre partiets synspunkter om redegørelsen for Byudvalgets indsats.

Da boligministeren i 1993 nedsatte Byudvalget, havde regeringen det lønlige håb, at den herigennem kunne få bugt med de sociale boligproblemer, der unægtelig er i en del af vore større byer og boligområder. Det var ikke overraskende for Fremskridtspartiet at konstatere, at Socialministeriet fandt ud af, at de mest markante problemer fandtes inden for den almenyttige boligsektor.

Byudvalgets forslag har taget sigte på alt, lige fra omprioritering til beboerrådgivning, sociale aktiviteter, målrettede tilbud til unge, tilbud til indvandrere, integrationsprojekter i folkeskolen, uddannelse af tosprogede lærere m.v. Men hvis man gør det op i dag, kan man få det umiddel-

bare indtryk, at der er brugt en frygtelig masse penge, at der er startet en masse renoveringsarbejde, og at man sågar har tilladt nedrivning af store boligkarreer, fordi de ikke kunne lejes ud.

Boligministerens redegørelse er i det store og hele en stor, lang liste over forskellige tiltag og mange ord om, hvor godt og hvor grundigt man har løst problemerne. Men når man løbende har fulgt med i debatten om, hvilke problemer der har været i netop disse boligområder, får man ikke indtryk af, at virkeligheden stemmer overens med boligministerens redegørelse til Folketinget. Det er en kendsgerning, at der i store boligbebyggelser stadig hersker ghettolignende tilstand; det er en kendsgerning, at i de store boligområder, hvor beboerne har fået lovning på at være medbestemmende om, hvem der skal flytte ind, sker det alligevel, at der udlejes til andre grupper, så de oprindelige beboere flygter, og boligområderne langsomt ændres til ghettolignende områder.

I Fremskridtspartiet har vi den opfattelse, at hvis politikerne lod være med at blande sig så meget i boliglovgivningen, som de gør, ville man opnå bedre boligkvarterer og langt større tilfredshed hos lejerne. De negative udviklingsspiraler, vi har set, ser ud til at fortsætte. Den nedslidning af boligområderne, vi hidtil har set, bliver videreført, og hvis den ikke bliver stoppet, vil den blot koste yderligere millioner, eller vi skulle måske hellere sige milliarder af kroner.

Det er en dristig formulering, når Fremskridtspartiet siger: Ville det ikke være bedre at overlade hele den almenyttige boligsektor til lejerne? Forstået på den måde, at lejerne simpelt hen på en virkelig andelsbasis overtog alle ejendommene, og således at de beløb, det offentlige har givet i tilskud til disse ejendomme gennem årene, blev infrosset som en fast prioritet for Hypotekbanken, som kunne stå rente- og afdragsfrit, indtil ejerskifte fandt sted. På den måde ville man opnå, at beboerne tog ansvar for deres egne boligområder; man ville få mere tilfredse lejere; man ville få bedre vedligeholdelsesstandard, fordi det var lejernes egne midler, det drejede sig om; man ville komme pamperiet til livs; Boligselskabernes Landsforening kunne nedlægges, og meget andet kunne opnås på den måde.

Boligministeren vil selvfølgelig rive sig i håret i fortvivlelse over et sådant forslag, for det ville jo fratage ham arbejdet med at sidde og forvalte og fordele alle skatteydernes penge; men for lejerne ville det være en kæmpefordel, og sam-

fundsøkonomisk ville det også være en fordel på længere sigt. Men den slags fornuftige forslag falder selvfølgelig til jorden i Folketinget, som det er sammensat for øjeblikket, og hvor man ikke har bestilt andet i de sidste 50 år end at lave en boliglovgivning, som består af den ene regulering efter den anden og det ene statsliskud efter det andet.

Alle de millioner kroner, man har brugt gennem dette Byudvalg på alle de projekter, skulle efter Fremskridtspartiets mening have været brugt til at omdanne hele den almennyttige sektor til private andelsboliger, som lejerne selv tog ansvaret for og selv vedligeholdt, hvor lejerne selv forrentede og afdrog de lån, der måtte være i ejendommene, og hvor den statsstøtte, der nu engang var givet, blev stående i ejendommen som en indefrosset prioritet, der sagtens kunne være både rente- og afdragsfri.

Når det er sagt, skal det selvfølgelig også siges, at det ikke kan gennemføres, uden at visse lejere skal have boligstøtte. Den støtte ville vi også i Fremskridtspartiet være parat til at yde, og vi ville være parat til at afsætte de nødvendige midler under den klare forudsætning, at boligtilskuddene blev givet efter individuelle trangskriterier baseret på den enkelte families størrelse og indkomst. Kun på den måde kan vi få gjort effektivt op med 50 års boligpolitisk fiasko i Danmark, og det vil Fremskridtspartiet gerne medvirke til. Men vi vil under ingen omstændigheder være med til at lave flere projekter, som hver gang ender i det rene ingenting og kun medfører, at skatteyderne bliver adskillige milliarder fattigere, mens ingen lejere opnår nogen som helst fordel – det skulle da lige være de lejere, som aldrig nogen sinde har været i stand til at betale huslejen selv og er placeret i den alt for dyre almennyttige sektor, fordi der her var ledige lejligheder, og fordi man på den måde kunne skabe et behov for selskabernes fortsatte eksistens og over for Folketinget kunne redegøre for, at der fortsat var brug for at bygge flere af den slags boliger.

Det er imidlertid ikke på den måde, Fremskridtspartiet vil løse disse problemer. Jeg har lige skitseret, hvordan vi vil gøre det, og hvis regeringen engang skulle komme til fornuft og vil begynde at indse, at det er afvikling af reguleringerne, vi skal have i stedet for nye reguleringer, nye projekter og nye undersøgelser, er Fremskridtspartiet til at tale med. Men indtil da må regeringen finde sit flertal for den slags andre steder.

Jette Gottlieb (EL):

Da vores ordfører på området, hr. Keld Albrechtsen, ikke kan være til stede, vil jeg fra Enhedslistens side gøre følgende bemærkninger til redegørelsen:

Det gennemsyner hele redegørelsen, at man støt og roligt glemmer at inddrage beboerne i planlægningsfasen, idéudviklingen og udførelsen. I forbindelse med kvartersløftprojekterne og den nye boligfornyelseslov er der intentioner om at inddrage beboere og brugere, men det er og bliver et elastikbegreb, når man bruger betragtningen »et forpligtende samarbejde«. Det får de smukke intentioner til at klinge lidt hult, for hvornår er et samarbejde forpligtende? Man burde i stedet udarbejde præcise retningslinjer for beboernes rettigheder og beboernes inddragelse.

I afsnittet om lovforslag nr. L 197 om byfornyelse er beboerinddragelsen hevet langt frem i teksten, men her er ligeledes store demokratiske mangler. Beboeridentifikation i området er ikke indarbejdet i lovforslaget, og det er en stor mangel. Vetoret for lejerne burde være noget helt evidenter, såfremt projekterne helt går hen over hovedet på beboerne og bliver så dyre og ambitiøse, at de nuværende beboere presses ud over en kort årrække, eller udgifterne eksploderer under udførelsen af projekterne. Det har vi mange eksempler på, det er konkrete erfaringer for lejerforeningerne.

Enhedslisten mener generelt, at der er alt for mange grimme mangler og huller for slet ikke at nævne udhulinger af lejernes rettigheder og indflydelse i forslaget til en ny byfornyelseslov. Hele sorteringen af beboerne i den almennyttige sektor, der for alvor blev cementeret med L 229, bliver nu yderligere sat i system med regeringens udspil, som vil ramme indvandrere, psykisk syge og andre understøttede grupper. At det i sidste afsnit indskærpes, at internationale aftaler og konventioner om racediskrimination og menneskerettigheder skal overholdes, bliver bare til tom retorik, for hvad sker der ikke allerede nu i Ishøj og Høje-Taastrup for blot at nævne nogle af de nyeste eksempler?

Det er ikke nogen hemmelighed, at Enhedslisten ikke er tilhænger af regeringens volds-pakke. Vi tror ikke på, at børn og unge med uhensigtsmæssig adfærd kan gennes ind i geledderne igen ved hjælp af volds-pakker. En målrettet indsats med uddannelse, praktikpladser og meningsfyldt fritid, hvor de unge inddrages i planlægning og udførelse, er efter alle erfaringer en bedre vej frem.

Alt i alt synes vi i Enhedslisten, at redegørelsen udgør et skønmaleri, hvor de få gode resultater, der er opnået, skygger for de katastrofalt store skævheder, der stadig eksisterer.

Poul Nødgaard (DF):

Også jeg vil gerne sige tak til boligministeren for denne redegørelse.

Forleden forhandlede vi en redegørelse om landdistrikterne og en om kommunalpolitik, og de redegørelser fik vi i nogle meget flotte, glitrende papirbind. Jeg vil rose ministeren for at være en meget økonomisk mand, for almindeligt A4-papir er jo også udmærket.

Når det er sagt lidt polemisk som indledning, vil jeg sige, at med hensyn til boligpolitikken kan vi ikke være uenige om, at det er og bliver Folketingets opgave at lægge overordnede rammer. Jeg synes, det ligesom har været et tema i debatten i dag – jeg ved ikke, om man kan kalde det strid mellem Venstre og Socialdemokratiet – med hensyn til, om det skal være kommunerne eller Folketinget, der udøver boligpolitik. Jeg mener sådan set, det skal være begge instanser, og jeg er nok mest tilbøjelig til at være lidt enig med Venstres ordfører i, at det er og bliver kommunerne, der gennem en aktiv boligpolitik inden for lovgivningens rammer finder ud af, hvad der skal ske i den pågældende kommune. Jeg tror sådan set heller ikke, Socialdemokratiet er helt uenig i det, og vi skal ikke detailstyre kommunerne, for den slags er der rigeligt af i forvejen.

Når jeg har fremført det, vil jeg sige, at i min egen kommune, Ringsted, har vi – det synes jeg i hvert fald selv, og jeg har været med i nogle år – ført en aktiv boligpolitik. Lad os f.eks. tage byfornyelsesloven; den er ganske vist ikke til behandling i dag, men man har jo lov at sprede sig lidt ud over det, der har noget med boligpolitik at gøre. Her har vi gennemført omfattende byfornyelser inden for lovens rammer, og da ministerbilen indimellem kører omkring Ringsted, kunne ministeren jo sagtens lade den dreje ind i byen en dag og se på alle de smukke bygninger, der findes her.

Så vil jeg sige en ting om det, vi vedtog i forbindelse med landdistriktsdiskussionen for et års tid siden, hvorefter der skulle afsættes et par hundrede millioner kroner til byfornyelse i landområderne. Jeg synes – men det kan jo være, fordi jeg er for tungnem – at jeg har haft meget svært ved ligesom at komme ind til benet af, hvordan de penge er blevet anvendt. Det kan

være, at ministeren, som formentlig er et levende leksikon på det område, kunne oplyse lidt om de midlers anvendelse. Jeg har indtryk af, at de er delt op i to puljer, og jeg har spurgt forskellige steder, men jeg synes ikke rigtig, jeg har fået noget svar.

Lad mig så sige om den nye byfornyelseslov, som jeg kun har læst om i aviserne – det er jo kun de lidt finere partier, der bliver indbudt til forhandling hos boligministeren, og det må være V og K i dette tilfælde – at der er noget om, at nu kan der også søges om tilskud til torve. Det ville være lykkeligt, hvis jeg kunne få det bekræftet, for vi står over for en kæmpe storverregulering i Ringsted, og jeg ville da være glad, hvis jeg kunne tage hjem og meddele borgmesteren her op til weekenden, at jeg havde en stor pose penge med hjem til ham fra boligministeren. Lad os høre lidt om det.

Når jeg har sagt det, vil jeg godt fremføre noget om en ting, som jeg synes er noget afgørende i boligpolitikken, nemlig frihed for borgerne. Det synes jeg man har været utrolig lidt inde på. Måske har man ment det, men man har i hvert fald ikke sagt det med de ord, jeg bruger her.

Det er noget helt afgørende, også for Dansk Folkeparti, at de enkelte mennesker selv skal have lov til at finde ud af, hvilken boligform de mener er den bedste. Nogle ønsker at bo i parcelhus, nogle ønsker at bo i støttet byggeri, nogle ønsker at bo i privat boligbyggeri, osv. Jeg mener ikke, at vi i så høj grad, som – undskyld jeg siger det – nogle socialdemokratiske kommuner meget målbevidst har gjort gennem årene, skal satse på støttet byggeri, måske i det håb, at krydserne blev sat på en ganske bestemt måde ved valgene. Det skal jeg nu ikke drille mere med, men det er nok ikke helt forkert.

Så vil jeg sige en ting om byggeslum, selv om det måske er et lidt stærkt udtryk at tage i sin mund en fredag eftermiddag. Jeg mener i hvert fald, vi skal tilstræbe på boligområdet, at det nybyggeri, der kommer fremover, på ingen måde udvikler sig til byggeslum eller noget, der ligner det. Jeg har set på TV 2 Øst, som dækker vores område, hvordan bulldozerne kørte frem mod en lang række boligblokke i boligministerens eget amt, Storstrøms Amt, og rev dem ned, fordi ingen ville bo i dem, og det er i hvert fald det, vi på forskellig vis skal forsøge at undgå: Vi skal ikke lave for meget af den slags byggeri, for det virker efter min opfattelse udansk at rive noget ned. Men det har i hvert fald fundet sted, for det har jeg set med mine egne øjne.

Så vil jeg sige til afslutning, at ministeren skal ikke høre ét ondt ord for de mange forsøg, der er sat i gang; men jeg kunne godt tænke mig, at det var beskrevet lidt mere detaljeret, måske i form af bilag til de forskellige partier eller udvalget, så vi ligesom blev holdt løbende orienteret om, hvordan forsøgene skrider frem.

Endelig vil jeg sige, at målet må være, at boligpolitikken i Danmark udvikler sig på en sund og positiv måde og hele tiden har opbakning i befolkningen. Det er jo i virkeligheden for befolkningens skyld, vi laver de forskellige boligformer.

Per Kaalund (S):

Når jeg uden for ordførerrækken har ønsket at komme med nogle bemærkninger, er det selvfølgelig først og fremmest, fordi jeg vil sige tak for den redegørelse, der er kommet. Regeringen har iværksat mange gode initiativer, der er afsat ganske mange økonomiske midler til en indsats i disse boligområder i perioden fra 1993 og op til i dag, og jeg er helt sikker på, at mange af de ting, der står beskrevet, givetvis vil løse mange problemer i overskuelige boligområder, typisk i provinsbyerne.

Men jeg savner en beskrivelse af den faktiske udvikling fra 1993 til 1997. Det mener jeg redegørelsen går helt uden om. Jeg vil gerne give et eksempel, og det er ikke noget gammelt eksempel, men det er et helt frisk eksempel.

Jeg har hentet flyttemønstret fra Brøndby Strand-bebyggelsen, hvor der er ca. 8.000 beboere, for april måned, dvs. forrige måned. Der var en fraflytning på 50 personer. De 41, der flyttede, var af dansk herkomst, og 9 ud af de 50, der flyttede, var af udenlandsk herkomst.

Yderligere mangler vi en opgørelse over, hvordan beboersammensætningen ser ud i dag i forhold til 1993.

Hvorledes er det gået med kriminaliteten i de områder fra 1993 op til 1997?

Et kvarterløftprojekt for Brøndby Strand-projektet viste for et par måneder siden, at 70 pct. af den voksne befolkning er uden for arbejdsmarkedet. Hvorledes er flyttemønstrene?

På skolerne i samme område vil tre fjerdedele af eleverne i børnehaveklaserne og 1.-klasserne her efter sommerferien være af udenlandsk herkomst. Anviser Flygtningehjælpen stadig væk boliger – ikke specielt til Brøndby Strand – men også til de andre områder?

Der savnes som sagt en statusopgørelse for, hvordan det er gået. Nu har jeg brugt Brøndby

Strand som eksempel. Jeg er sikker på, at andre lignende store boligområder ville vise et andet mønster end det, der fremgår af redegørelsen.

Og derfor er min opfordring til formanden for regeringens Byudvalg, her boligministeren, at bekræfte, at vi får en statusopgørelse for den faktiske udvikling fra 1993 op til 1997 i løbet af relativt kort tid.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Må jeg først takke for de mange positive tilkendegivelser, der er kommet. Jeg tror, jeg vil karakterisere debatten som tredimensionel, og det vil jeg selvfølgelig også bestræbe mig på at forholde mig til.

Jeg vil først gerne citere det sociale boligselskab Vildtbanegården, hvis forretningsfører skriver til borgmesteren i Ishøj, der i hvert fald har nogle problemer og også er omfattet af de boligsociale tiltag, som vi her diskuterer. Citatet er fra en del af den evalueringsrapport, som Ishøj Kommune skal aflevere til Folketinget i 1998. Før er vi ikke færdige med evalueringen af alle de projekter, som er sat i gang. Forretningsføreren skriver følgende:

»Byudvalgets initiativer og de involverede parter, herunder ikke mindst kommunens og Landsbyggefondens opbakning hertil, indeholder en nytænkning, som i kombination med den sidst foretagne omprioritering har åbnet andre muligheder og allerede nu giver resultater, på det menneskelige, sociale, integrationsmæssige og miljømæssige plan.

Det er selvsagt umuligt at måle og veje værdien, men at det vil være en afledt positiv økonomisk følge, ikke alene i de enkelte bebyggelser, men også generelt samfundsmæssigt, er jeg ikke i tvivl om.

Rom blev ikke bygget på én dag, og selv om der allerede, som nævnt, er opnået mange positive resultater, er det min overbevisning, at man ikke alene må fastholde status quo, men må satse på en længerevarende og sandsynligvis selvforstærkende videreførelse af arbejdet.»

Det er altså en udtalelse fra en forretningsfører, som står med det daglige arbejde, og hvis jeg må have lov til at være lidt polemisk, vil jeg tillade mig at sige, at mange af de indlæg, der har været her i dag, bærer præg af, at man ikke har kontakt til det daglige arbejde ude omkring. Det kan jo i og for sig heller ikke undre os meget, for det er jo overordnede politiske tiltag, vi taler om herinde.

Men det, der faktisk var mit ønske med denne redegørelse, var, at vi her fra Folketinget kunne sende et signal ud til de mennesker, der til daglig er berørt af og står i problemerne, om, at Folketinget godt kendte til de problemer, de stod i, og gerne ville give dem en håndsrækning, uanset om det nu var et regeringsparti eller et af oppositionspartierne til den ene eller anden side. For det er jo det, de forventer.

Jeg vil gerne sige til hr. Poul Nødgaard – jeg tager ordførerindlæggene sådan lidt hen ad vejen – der spurgte, om ministeren ikke kunne komme med nogen eksempler på noget, der var gået godt. Der var også andre, der sagde, at det var skønmaleri. Men det er det ikke. Vi er nødt til at forholde os til, hvordan de mennesker oplever det.

Og jeg vil gerne tage nogle eksempler frem, som har vist sig at have en effekt, og hvor folk er blevet deltagere. Jeg tror, det var fru Jette Gottlieb, der sagde beboerinddragelse. Må jeg ikke have lov til at sige til fru Jette Gottlieb, at det slet ikke kan lade sig gøre uden beboerinddragelse. Det er min klare opfattelse efter mine mange besøg rundt omkring i hele landet og ikke mindst i omegnskommunerne til København, at vi herinde kan komme med tilskud og muligheder, men at det er beboerne derude, der flytter udviklingen. Det er det centrale for mig.

Jeg vil gerne give nogle eksempler, som er sat i gang på baggrund af de initiativer, som blev taget i 1993, da indenrigsministeren var formand for Byudvalget. Det er et spørgsmål om kom-og-leg, en ganske enkel ting. Nogle sagde for øvrigt til mig, at det er logisk. Men hvorfor har vi så ikke fundet på det før? Nemlig at der skal være aktiviteter tæt ved, hvor man bor. Det kan være en container med legetøj, som man har stillet op til udendørsaktiviteter, og som man kan gå hen og låne af. Den idé har nu spredt sig til en lang række andre kommuner. Det samme gælder multibaneanlæg. Det er sket på baggrund af, at beboerne er gået ind og aktiveret sig selv. At det så også har det udmærkede formål, at man blander sig med hinanden og glæder sig sammen med hinanden, er en anden side.

Kulturcafé er et andet eksempel. Man kan tage sådan noget som genbrugsprojekter, som fru Dorit Myltoft var inde på. Og så er der nogle af de miljømæssige tiltag, som lå i den lange klamamse, som hr. Jens Hald Madsen læste op. Jeg erkender, at når man læser det, så er det ikke direkte skrevet til de mennesker, vi taler om. Det er jo henvendt til trænedede politikere, som

kan sætte tingene i relief. Men fakta er jo, at alle de miljømæssige tiltag, som laves derude, hvad enten det er genbrugsprojekter, eller det er renovering af legepladser, eller hvad det er, skaber de et samarbejde og et samvær, der er nødvendigt.

Jeg vil også gerne pege på en anden ting, som hr. Per Kaalund var inde på. Jeg skal gerne her tilkendegive, at selvfølgelig skal vi følge op på tingene, så vi også kan se dem i talmæssig relation til hinanden. Men det er farligt, og det er det så også for boligministeren, og det må jeg erkende. Jeg vil jo gerne fremdrage nogle enkelte eksempler for at vise en udvikling, men så kunne man ude i Brøndby Strand pege på nogle tal, som viser en anden form for udvikling. Det er rigtigt, men det, der står fast også i Brøndby Strandpark, er, at fraflytningsprocenten er faldet. Det er sikkert. Hvis man ser på fraflytningsprocenten for 3 siden og i dag, så er den faldet. Det er den også i Ishøj, og det er den også i Høje-Taastrup.

Jeg kan selvfølgelig ikke i dag komme med eksakte tal og sige, hvordan udviklingen ser ud. Jeg kan forholde mig til de besøg, jeg har foretaget hos borgmestrene i Københavns omegnskommuner inden for 2-3 uger, og jeg kan nævne dem på række. Det er Høje-Taastrup, det er Ishøj, det er Brøndby, det er Rødovre, det er Tårnby, det er Gladsaxe, det er Ballerup. Så mangler jeg 2-3 stykker; dem når jeg bagefter. Alle steder har borgmestrene tilkendegivet, at det er nødvendigt, at vi fortsætter det her arbejde. Jeg skal gerne være helt ærlig og sige, at vi så gerne, at vi også havde nogle andre instrumenter. Det siger vi klart, men vi er nødt til at forholde os til de politiske muligheder.

Og jeg tror, fru Dorit Myltoft kom tættest på ved at sige, at vi ikke vil vedtage nogen ting, som går imod de internationale konventioner. Det står jo fast. Det har Folketingets flertal vist gang på gang. Jeg husker den sidste debat om redegørelsen, hvor hr. John Vinther ikke var til stede, men hvor der var en anden repræsentant for De Konservative, der måtte tilkendegive, at vi selvfølgelig skal overholde konventionerne. Og det kommer Det Konservative Folkeparti også til at gøre. Så derfor er det ikke den vej, der er farbar.

Det betyder også, hvis jeg må sige det så klart, som jeg kan, at man ikke diskuterer kvoter så meget mere. Man har ligesom forladt det. Der er kommet et andet udtryk ind, et ord, der hedder sortering. Jeg plejer sådan lidt polemisk – det

kan man godt tillade sig at være – at sige: Kartofler, dem sorterer man, men man sorterer ikke mennesker. Når først mennesker har fået lov til at være i landet, så har de lov til at søge en lejlighed, hvor der er en lejlighed, men det betyder jo ikke, at de kommuner, som har de store problemer – det erkender vi – ikke skal have mulighed for at vejlede dem og bruge nogle andre anvisningsregler, så de på den måde kan få en spredning og ikke en ophobning bestemte steder.

Nu skal man passe på ikke kun at koncentrere sig om én målgruppe, men vi må koncentrere os om alle de målgrupper, der har været diskuteret. Jeg tror, hr. Villy Søvndal var inde på det, da vi talte om de psykisk syge og andre, der ikke er i stand til selv at finde sig en fornuftig lejlighed og må tage det, de bliver tilbudt. Det var jo vigtigt, at de fik nogle tilbud, som svarede til deres behov, og man måtte så undersøge, hvad det var, de havde brug for. Det er altså ikke så enkelt endda at sige, at vi bare kunne gøre sådan og sådan. Nej, sådan er det ikke. Det, der er afgørende, er, at man får nogle muligheder, så vi er i stand til at sige, når de kommer og banker på døren: Vi har en lejlighed til dig, der ligger her. Det betyder også, at vi får en bedre beboersammensætning i de enkelte afdelinger.

Jeg ved godt, vi har beskæftiget os meget med de almennyttige boligselskaber. Det er korrekt, men det er ikke det sande billede. For hvis man går til noget af den private udlejning rundt omkring i brokvartererne, så vil man se de samme karakteristika. Så det er altså ikke så ensidigt. Og hvis man, som hr. Villy Søvndal gør, refererer til lejekommissionens betænkning om de boligsociale sammenhænge, så må man også dér konstatere, at en stor del af de mennesker, vi taler om her, også bor i den private udlejning. Jeg sagde ikke, at de boede i den bedste del af den private udlejning – det sagde jeg ikke noget om. Det er bl.a. derfor, vi har lavet kvarterløftprojekter i Amagerbrogadekvarteret, Holmbladsgadekvarteret og i Kongens Enghave.

Og det vil jeg så godt bruge lidt tid på for ikke at bruge meget tid på at diskutere, hvad vi har gjort, for det synes jeg kommer udmærket frem i rapporten. Vi skal altså videre. Kvarterløftprojektankegangen er rigtig, fordi der ser vi ikke kun på det enkelte menneske som sådan, vi ser heller ikke på den enkelte ejendom eller den enkelte karré, men vi ser på et helt område og på, hvilke kræfter der er i det område erhvervs-mæssigt, kulturelt, aktivitetsmæssigt.

Jeg er meget tilfreds med, som også fru Dorit Myltoft gjorde opmærksom på, at kulturministeren ønsker at afsætte en pulje til særlige aktiviteter til de områder. Men jeg vil også gerne sige, at det er da også nødvendigt, for der er ingen.

Hvordan kan man skabe aktiviteter, når der ingen muligheder er? De, som kender området derude – det gør de, der er fra København – i hvert fald fru Jette Gottlieb, som bor på Amager, ved, at det er rigtigt, når jeg siger, at det ikke ligefrem er overvældende aktivitetstilbud, der er i Holmbladsgadekvarteret. Der er Frankrigsgades Skole, og så er der svømmehallen ved siden af. Selvfølgelig er der børneinstitutioner, men kunne vi ikke prøve at sætte det ind i en større sammenhæng?

Derfor er jeg så glad for de tilsagn, der er kommet fra Danmarks Idræts-Forbund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Landsforeningen Ungdomsringen, Friluftsrådet og Dansk Ungdoms Fællesråd, som jo alle har med disse aktiviteter at gøre. Men de må så også erkende, at når vi kommer til bl.a. Holmbladsgadekvarteret, så var det ikke dér, de havde kendskab til, at der var aktivitetsmuligheder. Det kan undre, men Amagerbrogade skiller lige så meget på Amager, som f.eks. en motorvej gør et andet sted.

Så derfor skal vi i gang med et stykke arbejde på grundlæggende basis. Jeg er taknemmelig og glad for, at Københavns Kommune vil være med. Der skal lægges nogle rammer – det vil jeg gerne sige – men vi skal også inddrage alle beboere for at opbygge et netværk, og det er beboernes netværk, vi taler om.

Vi har underskrevet det første kvarterløftprojekt med Hvidovre, og det er jo et spørgsmål om hele Avedøre Stationsby. Hvordan får vi den integreret i en kommune? Det er jo en selvstændig by med mange tusinde lejligheder. Det ved vi jo. Hvordan får vi klaret det? Dér har skolerne og gymnasiet en ganske bestemt og meget vigtig position. Det vil sige, man begynder at lave et samarbejde på tværs af det, man tidligere har set. Det gør man ikke af hensyn til det enkelte element, men fordi det enkelte element er en del af den helhed, som vi her taler om. Derfor er det altså ikke bare et spørgsmål om, at nu taler regeringen i helheder, fordi det er så moderne. Nej, det er, fordi man er nødt til at tale i helheder for at få et område til at løfte sig, og for at man får identitet dér, hvor man bor.

Hr. Hans Peter Baadsgaard sagde, at regeringen gerne måtte holde dampen oppe. Jeg tror såmænd godt, hr. Hans Peter Baadsgaard ville udtale sig lidt skarpere. Og det er selvfølgelig – forstår jeg – en tilkendegivelse af, at vi ikke er ved vejs ende. Nej, det er vi bestemt ikke. Det har jeg også erkendt, og derfor vil jeg gerne gennemgå, hvad det er, vi i og for sig forestiller os også økonomisk. Det vil man også gerne have at vide fra SF's side.

Når vi siger, at vi vil overveje at få beboerrådgivere, så regner vi med efter de forhandlinger, vi har haft internt, at vi skal have 50–60, måske 70 beboerrådgivere, for der er steder, hvor det ikke er nødvendigt. Det vil jeg også gerne sige. Nogle steder har man over for Byudvalget tilkendegivet, at man godt kan selv, mens der er andre steder, hvor man ikke kan. Og det ved vi. Men de skal så anvendes i de områder, hvor der er mest brug for dem.

Jeg går så ud fra, at hr. Poul Nødgaard ikke vil sige, at de skal ud i landdistrikterne. Jeg synes, at vi har haft en lang diskussion om landdistrikterne. Jeg skal nok vende tilbage og besvare hr. Poul Nødgaards spørgsmål, men det her drejer sig faktisk om byerne, som massivt har de her problemer.

Jeg forestiller mig, at beboerrådgiverne skal finansieres på tredelt basis. Det vil sige, at regeringen betaler en tredjedel af lønnen, kommunen betaler en tredjedel af lønnen, og så betaler boligselskabet en tredjedel af lønnen, hvoraf Landsbyggefonden betaler halvdelen, altså reelt en sjettedel, og afdelingen betaler den sidste sjettedel. Hvorfor skal de det? Jo, for beboerrådgiverne skal ansættes af beboerne, og så skal de også selv være med til at betale en del af udgiften.

Så kan man spørge, om kommunerne vil det. Jeg kan sige, at alle de borgmestre, jeg har talt med indtil nu, bortset fra én, der har sagt nej, har sagt, at det ville de gerne, og det var uanset, hvilken partifarve de havde. Det er ikke et spørgsmål om penge; det er et spørgsmål om, at de ved, at hvis vi ikke fortsætter den her udvikling, så kan vi simpelt hen konstatere, at der kommer en anden udvikling, som koster langt mere for samfundet og for kommunen. Men forudsætningen er selvfølgelig, at kommunen siger ja.

Til hr. Villy Søvnald: Vi fortsætter med de sociale aktiviteter, som er sat i gang. Man kan ikke bare stoppe her og nu.

Men så kommer der noget nyt, og det har vi regnet ud kommer til at koste ca. 23 mio. kr. om året, fordi det er jo 50/50-pct.-tilskud, vi taler om.

Endelig afsætter vi 10 mio. kr. om året til nye tiltag, for der vil hele tiden være nye aktiviteter i gang. Det er også 50/50-pct.-tilskud.

Så tilsammen – kommunerne, os selv og boligselskaberne – når vi op på et beløb på 75–80 mio. kr. om året i 5 år. Og det skal ikke være sådan, at vi skal diskutere, om det skal være 3 år. Det er 5 år, fra 1993 og så 5 år frem. Og så er vi ikke engang ved vejs ende, som der blev sagt, men vi er i hvert fald kommet et længe stykke ad vejen, end vi er i dag.

Hr. Hans Peter Baadsgaard sagde, at der var to strategier: at tiltrække ressourcestærke beboere og at gøre de beboere, der bor der, ressourcestærke. Det er en dobbeltstrategi, som alle anvender.

Lad mig give et par eksempler på det: Vi har med L 42, som er vedtaget med stemmer fra også Venstre og De Konservative, givet nogle muligheder for anvísning af lejligheder. Det vil sige, at større lejligheder godt kan bruges af enlige eller ægtepar eller nogle, der har hjemmearbejdspladser. Man går faktisk direkte ud og averterer efter den bestemte målgruppe, man gerne vil have fat i, og derved tiltrækker man en beboergruppe.

Det så vi i Tåstrupgård. Vi kan konstatere, at flere end for 2 år siden af dem, der i dag bor i Tåstrupgård, er i arbejde. Vi kan også konstatere, at balancen mellem danske og nydanske er blevet ændret i nedadgående retning, ganske vist kun småt, men det er sket.

Det er derfor, jeg mener, at vi skal fortsætte med nogle af disse aktiviteter og give boligselskaberne og kommunerne de muligheder. Der er stadig væk ikke tale om diskrimination, men der er tale om muligheder for at lave nogle forskellige ting. Lad mig give et par eksempler på, hvad man har forsøgt. Vi hører altid om de negative ting. Det er klart nok, for det er også det, der giver de største overskrifter:

Ude i Dyvekevænget på Amager byggede man noget alment boligbyggeri. Man ringede og skrev ud til alle, der boede på Amager eller arbejdede på Amager: Vil I ikke gerne bo her i et dejligt område? Hvad skete der så? Man fik en beboersammensætning, som man ikke havde drømt om kunne lade sig gøre. De fleste har nemlig arbejde.

I Albertslund laver man grøn venteliste. De, der arbejder i kommunen, men bor et andet sted, kan alle regne ud skal transporteres frem og tilbage mindst to gange om dagen. Kunne man give dem en fortrinsret til at få en lejlighed i Albertslund? Ja, det kunne man godt. Det har betydning, at 40-50 familier er flyttet.

Det er et spørgsmål om kreativitet og tankegang og kombinatorik. Hvad er det, der skal til for at fremme en udvikling, man gerne vil? Det kan man jo ikke vedtage herinde i Folketinget. Vi kan kun give instrumenterne og mulighederne, og så må de selv ude lokalt arbejde videre med det. Det er det, det drejer sig om.

Det er ikke kun i Byudvalget som sådan, at vi prøver at koordinere tingene. Det er også i de enkelte ministerier. Derfor skal jeg med det samme sige, at det er rigtigt, det er boligministeren, der står her i dag, men jeg står her på regeringens vegne som formand for Byudvalget, der tegner 13 ministerier. Så det er altså ikke kun boligpolitik, vi taler om. Vi taler faktisk om bypolitik, og det er noget andet end boligpolitik, eller man kan sige, at boligpolitik er en del af bypolitikken. Vi skal lige have den helhed helt på plads.

Og jeg er da helt tilfreds med, at jeg er formand for 13 ministre, bl.a. finansministeren og økonomiministeren. Det kan jo godt give lidt pondus en gang imellem.

Men det, jeg gerne vil sige hermed, er, at når det er så bredt, og når der er så mange ting med i redegørelsen, er det, fordi den aftegner 13 forskellige ministeriers indsats på forskellige områder. Det er Arbejdsministeriets indsats, når det drejer sig om at få unge andengenerationsindvandrere i arbejde. Det drejer sig ikke mindst om de sociale tiltag, som socialministeren står for ved storbypuljer og mange andre ting. Det er det, man skal have in mente, når man ser på helheden, og hvor man godt en gang imellem kan sige, at der er mange ting med. Og det er der, fordi der er mange ministerier involveret.

Der er to ting, som jeg gerne vil fokusere på. Den ene er spørgsmålet om andengenerationsindvandrere. Det er her, jeg peger på voldspakken. Jeg synes, at det er meget nødvendigt, at man ikke tager udgangspunkt i, at nu skal man bygge institutioner, men derimod foretager en egentlig forebyggende indsats. Der er afsat 40 mio. kr., som kommunerne bl.a. kan søge til disse initiativer.

Dernæst vil jeg pege på, at der er andre initiativer, der skal til, fordi kulturelle forskelle en

gang imellem kan være meget svære at overkomme.

Jeg har ikke beskæftiget mig så meget med de to andre dimensioner, nemlig spørgsmålet om tiltag mellem boligejere og lejere. Jeg har heller ikke diskuteret, om det er en Bismarck, der skal regere og bestemme, om en lejer må bo et bestemt sted eller ej, eller om en kommune skal tage imod et bestemt antal eller ikke. Det er den samme filosofi bare med modsatrettede fortegn.

Jeg vil gerne henvise til, at vi faktisk fremsendte en redegørelse til Boligudvalget før jul sidste år, hvor vi gjorde opmærksom på, at den førstegangsplacering af flygtninge, vi taler om, faktisk fungerer udmærket, også i de kommuner, man her taler om. Vi må heller ikke glemme, at der jo også er store økonomiske tilskud til de kommuner, som tager størstedelen af de flygtninge, vi taler om.

Derfor er det overordentlig vigtigt, at vi engang får udviklet forskningen, så vi ved, hvad det er, der skal til, og hvordan det kan være, at der bor mange ét sted og ikke så mange et andet sted, selv om de almene boliger har samme karakteristika og er bygget på samme tidspunkt. Det er det, vi mangler. Vi skal have redskabet, så vi på et tidligere tidspunkt kan gå ind og sige, at det er dér, vi skal sætte ind for at få den udvikling, vi gerne vil have.

Så har der været en diskussion om byfornyelse. Jeg skal nøjes med at sige mange tak for, at man står ved forliget. Jeg har endda indtryk af, at man også er glad for den nye byfornyleslov, som giver mange muligheder. Det er rigtigt, men den ikke er centralistisk. Den er kun centralistisk på den måde, at den giver muligheder til de kommuner, som vil benytte sig af den.

Lad mig så slutte med at citere en anden, og det er så en beboerformand fra Esbjerg for nu at tage en fra en anden del af landet. Han hedder Jens Cramon, og han siger:

»Man når aldrig det endelige mål. Der er hele tiden nye ideer og initiativer på vej i et dynamisk samfund, således også her i Hedegårdene og Kvaglund.«

Jeg synes, at det er vigtigt at understrege, at det er en udvikling, der sker, og at den er blevet mere positiv, end den var, da vi startede i 1993, og budskabet, der skal sendes ud til beboerne, er, at vi vil fortsætte med at støtte denne udvikling.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal sige tak til boligministeren for de konkrete besvarelser. Nu er vi jo ikke kun de 275 byråds overbyråd, og derfor synes jeg også, det er relevant i Folketinget – hvor ellers? – at overveje generelle politiske initiativer.

Jeg skal sige til Bismarckdiskussionen, som jeg selv bragte ind, at mit ønske egentlig ikke var at diskutere specielt indvandrere og flygtninge. Det synes jeg ikke er hovedproblemet. Jeg synes, det er et hjørne af problemet. Jeg synes, hovedproblemet er, at vi i stigende grad oplever, at de stærke boligområder isolerer sig om sig selv, mens alle de sociale problemer til gengæld ghettoiseres i bestemte områder.

Derfor var mit meget konkrete, generelle spørgsmål til ministeren: Vil regeringen være med til at bryde den udvikling ved ikke kun at være brandslukningskorps, når det så brænder et eller andet sted, men også ved generelt at prøve at imødegå den udvikling, der hedder en voldsom deling af befolkningen?

Jeg kan kun se to måder at gøre det på. Den ene er generelle initiativer, der ændrer fordelene mellem ejere og lejere, og den anden er meget konkret at sikre, at de bedrestillede boligområder også kommer med til at deltage.

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Man må jo sige, at den aktuelle boligminister har været flittig og er kommet med forslag. Så kan det diskuteres, om man nu kan lide dem alle sammen. Der er en del nye etiketter om helhedsorienteret byfornyelse og om bæredygtig byvækst. Og lad mig standse ved det sidste udtryk. I redegørelsen der står der:

»For det andet hviler bæredygtighed – hvad enten der tales om bæredygtighed i social eller økologisk betydning – på forudsætninger om inddragelse af flere aktører i løsningen af et byområdes opgaver. Målsætninger om at skabe et varieret udbud af boligtyper i de enkelte byområder, at styrke handels- og kulturlivet etc. kræver, at også private udlejere, erhvervslivet etc. går aktivt ind i arbejdet.«

Det lyder godt – det må jeg så sige – men hvad gør man, hvis det ikke kan lade sig gøre? Jeg har fået en del af svaret ved, at ministeren har sagt, at det er rammelovgivning osv., men jeg synes ikke, jeg fik svar på det sidste, hr. Villy Søvndal direkte spurgte ministeren om, nemlig: Vil man bruge tvang over for de private for at få

dem til at være med? Det vil jeg meget gerne høre.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Med hensyn til den mere ideologisk prægede del af debatten, som jeg prøvede at komme lidt ind på, inden min taletid var udløbet, vil jeg gerne påpege, at når man siger, det drejer sig om, at de gode boligkvarterer bliver stærkere og de svagere bliver svagere, så er det ikke helt rigtigt. Det er det altså ikke. Jeg gerne vil have lov til at erindre om den strategi, som hr. Hans Peter Baadsgaard nævnte. Vi har to muligheder: at tiltrække de ressourcestærke og at gøre de folk, der bor der, ressourcestærke.

Det har ikke noget med omfordeling at gøre. Den diskussion havde man for øvrigt også i forbindelse med debatten om lejeværdien, så vidt jeg erindrer.

Nej, det, det her drejer sig om, er: Er der kommuner, som ikke vil være med til f.eks. at modtage bestemte grupper? Er det dér, der skal være, skal vi sige en aftale eller en kvote?

Til det vil jeg gerne sige, at vi sendte en redegørelse frem til Boligudvalget før jul. Det viser sig, at kommunerne også i hovedstadsområdet med en enkelt undtagelse, som holder sig lidt udenfor, gerne vil. Jeg vil gerne have lov til at sige – selv om jeg ikke er så meget for det, men det skal jeg sige, for det er rigtigt – at der også er kommuner, der har borgerlige borgmestre, som modtager større grupper, end de måske var forpligtet til. Det er nemlig fakta.

Det, der skal til, er, at de kommuner, som modtager dem, gør mere for at beholde dem. I det øjeblik man har fået lov til at blive her i landet, har man jo også en mulighed for eller en ret til at flytte ind andre steder. Og det kan man ikke lovgive for, hverken i den ene eller anden retning.

Det andet og næste er, at der er en udligningsordning i hovedstadsområdet, hvor de kommuner, som tager færrest, betaler en ganske betragtelig del til de kommuner, som har de største byrder. Det skal også med i disse betragtninger.

Så var der spørgsmålet, som jeg tror hr. Villy Søvndal kaldte for brandslukning. Nej, det er det såmænd ikke, men det er faktisk mærkværdigvis at genskabe kraften i en bevægelse, som var ganske egenartet for Danmark i sin tid. Den hed boligbevægelsen og sandede til, som så meget andet, der ikke forstår at forny sig, gør. Nu er den ved at forny sig.

Man må forstå, at bor man i almennyttigt boligbyggeri eller for den sags skyld lidt tættere sammen end vi, der bor i parcelhus, er fællesskab og de fælles opgaver en ganske væsentlig del af det miljø, som man bor i. Det er altså ikke nok, at man har en god bolig – det er en dejlig forudsætning – men det, der er lige så vigtigt, er, at man også har mulighed for at deltage i et aktivt fællesskab.

Jeg kan ikke lade være med at sige, at på Eskebjerggård, som jeg også besøgte i går, har man haft nogle fællesarrangementer – hr. Villy Søvnald kender selv betingelsen derude – hvor 40 pct. af beboerne deltager. Jeg har ikke hørt noget lignende i mange år.

Så det er ikke spørgsmål om brandslukning. Det er spørgsmål om at give beboerne nogle muligheder for at lave nogle ting sammen, som gør, at de har et godt bofællesskab eller gode levevilkår, som giver dem større livskvalitet, fordi de selv er i stand til at løfte opgaven. Det er det, vi giver tilskud til.

Med hensyn til byfornyelse og flere aktører må jeg sige, at jeg var utrolig glad for den henvendelse, jeg fik fra Byfornyelsesrådet, ikke mindst SBS Byfornylsesselskab og dets bestyrelse, hvor man peger på, at helhedsorienteret byfornyelse jo er en vigtig ting og en nyskabelse, som vi ser meget frem til. Et af de byfornylsesselskaber, som har gjort mest på området med helhedsorienteret byfornyelse, er faktisk SBS, og det synes jeg de skal have stor tak for, både direktøren og bestyrelsen.

Dernæst vil jeg sige, at spørgsmålet, om de private så skal tvinges, jo er et af de spørgsmål, som vi aldrig får afklaret herinde. Men jeg vil gerne sige, at de tilkendegivelser, jeg har fået fra private udlejere, er, at de gerne vil være med til at løfte opgaven.

Derfor har jeg selvfølgelig spurgt dem, hvor mange forskellige grupper de har – og jeg er faldkommen enig i, at nu skal vi altså ikke kun tale flygtninge og indvandrere, vi skal tale om alle de mennesker, som virkelig har hjælp behov. Der må jeg sige, at de tager også imod en god idé; det viser tallene fra Lejelovskommisjonen også.

Og derfor er min opgave først og fremmest at være med i en dialog med dem, som jeg er på deres årsmøder og andre steder, og sige: I må være med til at løfte den her opgave. Jeg går ikke ud og tvinger erhvervslivet, overhovedet ikke. Men jeg tror nok, at den debat, som socialministeren har rejst om det sociale ansvar, man

har i erhvervslivet, også er ved at slå igennem mange andre steder, og det betyder jo så – det tror jeg da på – at mange erhvervsdrivende gerne vil gøre noget for de mennesker, der bor i det område, som de selv er en del af. Man kan måske sige, at virksomhederne bliver mere aktive i samfundet og dermed også tager et større ansvar, og de vil påtage sig en opgave, som de måske for et år siden ikke ville drømme om at påtage sig. Det er det, jeg synes er det vigtige i den her sammenhæng. Det er også det, der er budskabet i vores redegørelse.

Så derfor vil jeg sige, at det er helt givet, at den udvikling, vi har sat i gang, og som Folketinget er med til at bakke op også igennem vores finanslov – den kommer vi jo til senere – er med til at ændre udviklingen positivt. Der er ingen diskussion om det.

Og så vil jeg gerne tage de øvrige debatter herinde i Folketinget om lejeværdi og husleje-forhøjelse og alle de andre ting, og jeg vil også gerne komme ind på den sammenhæng, der er. Men jeg vil godt sige til de folketingsmedlemmer fra Boligudvalget, der er i dag, og andre, at det er vigtigt, at der kommer et signal fra denne debat ud til de mennesker, der har brug for den støtte, vi kan give dem.

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Jeg finder, at det er af betydning, at ministeren svarer konkret. Ministeren svarede blot på mit spørgsmål, om der vil blive anvendt tvang, at det var der ikke tale om, eller det regnede han ikke med, fordi han regnede med, at de pågældende grundejere, erhvervsliv m.v. selv frivilligt ville medvirke til bæredygtigt kvarterløft og byvækst osv.

Men det er jo ikke noget svar. Det, der har interesse, er, om man i lovgivningen vil give hjemmel til, at man kan tvinge dem, evt. med nogle bidrag til noget, der ikke vedrører selve ejendommen, altså til kvarteret? Vil man give mulighed for nævnspålæg, således at hvis man ikke følger de retningslinjer, der måske er i loven, så kan nævnet gennemføre sanktioner? Det er sådan noget i den retning, jeg må vide, og som jo også hr. Søvnald spurgte om. Nu gør jeg ham altså den tjeneste at få svaret ud af ministeren.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Jeg forstår godt, at en advokat gerne vil have klare juridiske svar.

Jeg vil gerne spørge hr. Erling Oxdam modsætningsvis: Hvor står ordet tvang i den reddegørelse, jeg har givet? Ikke ét sted, ikke et eneste sted. Hvad er det så for en snak, at vi vil bruge tvang? Her er det så for en dialog, om en aftale, med forskellige parter, der vil deltage, og en aftale bygger ikke på tvang, men på samarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

24) Første behandling af lovforslag nr. L 258: Forslag til lov om ændring af lov om leje. (Autorisation af ejendomsadministrator).

Af Villy Søvnal (SF) m.fl.

(Fremsat 7/5 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Jeg skal indledningsvis bemærke, at jeg føler sympati for de tanker, som ligger bag den foreslåede ordning, som er indeholdt i lovforslaget, og jeg kan da afsløre, at der i de overvejelser, jeg gør mig vedrørende en mere gennemgribende revision af lejelovgivningen, indgår elementer af en lignende karakter.

Men når dette er sagt, så vil jeg samtidig sige, at en autorisationsordning både på dette område og generelt efter min opfattelse kun bør gennemføres, hvis der er ganske tungtvejende argumenter for det, idet der reelt er tale om et ret vidtgående indgreb i den branche, der er tale om.

Hertil kommer, at en sådan ordning indebærer, at der samtidig opbygges et administrativt apparat til varetagelse af ordningens administration. Efter min opfattelse bør man derfor på forhånd sikre sig, at der er en rimelig sammenhæng mellem omfanget af det problem, som ønskes løst, og ulemperne ved det tiltag, som overvejes iværksat.

Ligeledes bør man så vidt muligt på forhånd sikre sig, at et så vidtgående tiltag, som en autorisationsordning jo må siges at være, i praksis får en virkning, som berettiger iværksættelsen – og hermed mener jeg løser problemet.

Disse synspunkter fører mig frem til den konklusion, at iværksættelse af en sådan ordning ikke bør ske isoleret. Efter min opfattelse bør overvejelserne om en autorisationsordning indgå i sammenhæng med andre overvejelser med henblik på at skabe et sammenhængende system, som kan give bedre forhold på lejeområdet.

En del tyder på, at der blandt udlejere og formentlig også professionelle administratorer findes et antal brodne kar, og jeg er helt enig i, at der via regler i lejeloven bør sikres et værn imod disse. Jeg tror faktisk, at mange udlejere kan være enige med mig i, at der indimellem ses udlejere, der foretager sig ting, som hverken lejere eller de fornuftige udlejere, som der da heldigvis er flest af, kan være tjent med, og det er imod en sådan uacceptabel adfærd, at lejeloven skal indeholde nogle målrettede redskaber.

Og jeg vil ikke afvise, at et af dem kunne være en autorisationsordning; men jeg er af den faste overbevisning, at et sådant tiltag bør overvejes grundigt og vurderes i sammenhæng med andre tiltag, herunder en generel opstramning af de regler, som erfaringerne fra praksis tyder på ikke bliver overholdt.

Jeg kan derfor ikke tilslutte mig den foreslåede lovændring.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det foreliggende lovforslag fra SF indeholder nogle elementer, som bestemt har Socialdemokratiets sympati. Vi ved, at vi står over for en revision af lejelovgivningen, og i den forbindelse er det her nogle elementer, der bestemt skal vurderes og også vurderes positivt.

Det, som er afgørende for Socialdemokratiet, når vi skal forholde os til regler for udlejningsvirksomhed, er, at vi gerne vil lave nogle gode, enkle og klare regler, så de boligtagere og ejendomsjere, der kan finde ud af det sammen, og som vil behandle hinanden ordentligt, får nogle rimelige regler at leve under.

Men de ejendomsadministratorer eller -ejere, der ikke vil følge de regler, har vi ikke megen sympati for, og vi vil gerne have, at lejeloven indeholder sådanne midler, at disse administratorer eller ejere kan sættes fra bestillingen eller på anden måde i hvert fald tvinges til at følge de regler, der bliver givet.

Dermed har jeg givet udtryk for, at vi er sympatisk indstillet over for lovforslaget, men da vi står over for en revision af lejelovgivningen, mener vi, at det må indgå i behandlingen af hele